

Yokohama Internationale Stadion.

Foto: Stewart Kændall/Polfoto

Hiroki Ogasawara er en af tidens rejsende i kulturstudier. Som billedsiden til artiklen "Kærlighed og had i skotsk fodbold" viser, er hans udgangspunkt Yokohama og de lokale fodboldfavoritter dér, Yokohama Marinos. Som ikke har kunnet afholde ham fra en udenlandsk love story med Celtic i Skotland.

Ogasawara var inden hans antropologiske rejse til Glasgow allerede Celtic fan. Artiklens "overgangskosmopolitisme" handler med andre ord ikke kun om det globale spillermarked og alle farver og religioners indtrængning på det ellers traditionelt irsk-katolske domæne Celtic. Det drejer sig også om fankulturenes de-lokalisering og spredning over hele verden.

Hiroki Ogasawara nåede kosmopolitisk og verdensborgerligt konkret frem til Glasgow via et Ph.D.-stipendiat ved et af Europas mest vitale og spændende kulturforskningsinstitutter ved Goldsmith i London. Hvordan er han så endt i København og Social Kritik?

Det er sådan set meget enkelt. En af Social Kritiks egne rejsende i kultursociologi, Flemming Røgilds, dukkede på et tidspunkt op i Nansensgade med fremtrædende og internationalt anerkendte Goldsmith-forskere som Paul Gilroy og Les Back. Som udover at være vigtige inspirationskilder for Røgilds, og efterfølgende forfattere i Social Kritik, også er og har været det samme for den svenske kulturforsker Ove Sernhede, leder af det nystiftede Centrum för Kulturstudier ved Göteborgs Universitet. Som afholder et seminar, hvor Les Back er hovedtaler. Og hvor han med sig fra London har en ung japaner, som fremlægger sine foreløbige resultater fra sin forskning i Celtic fankulturen Glasgow.

Og som i sølskabeligt lag kan stå for både den italienske rødvin på Da Pasquale på Sten Sturegatan og det eurocentriske fodboldgas der luftes dér og som ganske enkelt er rent analfabetisk, hvad japansk fodbold angår.

Hiroki er i sin gode ret, tilbage i en forskerstilling i Japan, til at hovere over vores eurocentrisme denne mindeværdige aften. Er dér måske ikke netop kommet en japansk målmand til Farum?

li-

Kærlighed og had i skotsk fodbold

– kosmologien i Celts fanverden og skiftet fra katolsk og protestantisk modsætning til overgangskosmopolitanismens flow på det internationale spillermarked.

Af Hiroki Ogasawara

Hvordan konstrueres en særlig fodbold fanverden socialt og historisk? Hvad er dens væsentlige bestanddele? Historie, tradition og følelser er helt sikkert hovedingredienserne i det, der får fanverdenen til at fungere som et vigtigt element i et folkeligt hverdagsliv. Mit ærinde her gælder Glasgow Celtic fans og den verden, de skaber. Det er en verden, som er berømt for sin loyalitet og sit verdensomspændende netværk af entusiastiske supportere, og samtidig mindst lige så berygtet for sin farverige, stærkt irsk-katolske tradition, der sammen med rivalerne fra Glasgow Rangers udgør de sekteriske fodboldkulturer i *the Old Firm*.¹⁾

Når man husker på, at professionelle fodboldklubber og deres fans er dybt forankrede i den lokale kultur, der støtter dem, så lader det en formode, hvad enten man kan lide det eller ej, at der indlejret i den geografiske lokalitet findes en grundlæggende tankegang i både Celts og Rangers fanverden med sekteriske elementer i sig, der fungerer som givne, statiske og integrerede sociale og kulturelle kilder til modsætninger. En tankegang som grundlæggende handler om den etniske og nationale dikotomi mellem katolsk og protestantisk eller mellem en irsk minoritet og en skotsk majoritet. Samtidig ved vi også, at denne måde at tænke på er truet. Krisen kan sammenfattes i begrebet overgangskosmopolitanisme. Det er et begreb, der henviser til den bevægelse eller det flow, der i dag foregår med spillere, kapi-

tal og fans på tværs af landegrænserne.

For at illustrere, hvordan denne tankegang virker og til tider overhovedet ikke virker, vil jeg se på, hvordan Celtics fanverden bliver konstrueret, opretholdt, reproduceret og tilmed modificeret af en bestemt kosmologi. Begrebet 'kosmologi' henviser til en særligt ordnet og rigtigt defineret eksistenstopografi, dvs. ting, tegn, billeder og repræsentationer, gennem hvilke og i hvilke man får ret til subjektivt og vilkårligt at opfatte, hvordan den ydre verden er konstrueret, og hvordan selvet får en plads i den. Med en særlig kosmologi bliver man i stand til at differentiere og bestemme 'selvets' position både i relation til den 'anden' og til den ydre verden, i hvilken både 'selvet' og 'den anden' lever. Det skal understreges, at jeg ikke bruger dette begreb for at inddrage den dybe religiøse kvalitet i sekterismens diskurser og historier, men jeg ønsker at understrege analogien mellem noget, der kan kategoriseres som den religiøse sfære, og andre sociale og kulturelle sfærer.

Gennem denne kosmologis magtspind overføres ens handling, præstation, talemåde, og ens udadvendthed såvel som indadvendthed til den ontologiske kortlægning af forholdet mellem 'race', nationalitet og køn, hvor individer bliver differentieret i forhold til den allerede etnisk farvede religiøse dikotomi, samtidig med at de bliver klassificeret efter deres sociale position i denne dikotomi. The Old Firms kosmologi henviser til et intenst sammensat socialt miljø, hvor fodboldverdens magtrelationer og rivalisering på den ene side og kulturpolitikken uden for fodboldbanen på den anden, bliver bundet sammen på en både kunstig og tilfældig måde.

Det kategoriale problem: *Autenticitet, Negativitet, Genkendelse, Uorden.*

Den aller første gang jeg overhovedet var på Parkhead, skulle Celtic spille mod Raith Rovers. Det var i februar 1996. Da jeg gik tilbage mod byen, blev jeg antastet af en ung, hvid mand, som stod ved indgangen til en forretning nær trafiklyset ved Glasgow Cross. Så snart han så mig, råbte han: "Fuck the Fenians". Øjeblikket efter gik det

op for ham, at jeg ikke var hvid, selv om jeg bar de grøn-hvide striber. De næste ord, han råbte efter mig, var: "For satan. Den kinesiske bastard holder med Celtic". Pointen er, i hvor høj grad min krop var 'genkendelig' for denne anti-Celtic, unge, hvide, mandsperson.

Tilsyneladende bringer hans overraskelse ikke fuldstændig kaos i den rigide sekteriske dikotomi. Hans racistiske ytring om, at jeg er en 'kinesisk bastard', illustrerer i stedet hans manglende evne til at håndtere min krop inden for de genkendelige ontologiske kategorier, han har til sin rådighed. Han opfattede mit ydre, men han kunne ikke identificere det med det ydre, en Celtic fan burde have. Hans talemåde var enten udtryk for en misopfattelse eller en negativ anerkendelse af noget, som ikke forekom ham så autentisk som den kategori, han identificerede med en 'Fenian bastard'. Det at 'fejl-genkende' min krop som kinesisk skabte en dobbelt negativitet. Først måtte det at bære Celtics farver gøres til genstand for hans verbale angreb, men da hans kriterier for autenticiteten hos en Celtic fan tilsyneladende blev forrådt, kom hans opfattelse af de etniske og raciale grænser klart til udtryk i hans racistiske karakteristik af mig. Men da han ikke havde nogen særlig viden om Østasien og gul hud, havde han ikke andre valgmuligheder end at betegne mig som 'kinesisk'. Dette er en fejl-kending af min nationale og raciale baggrund.²⁾ Det er også en negativ anerkendelse i den forstand, at det at være østasiatisk Celtic fan ikke kan indplaceres på en passende måde i hans 'ontologi' over fodboldkulturen i Glasgow.

Jeg begynder med denne hændelse, fordi den udmærket illustrerer, at i Glasgows fodboldverden er der en antagelse om, at når en eller anden bliver opfattet som Celtic fan, så må han eller hun være frastødt af Rangers, og vice versa. Min historie, som jeg har fortalt den her, kan ses som et levende bevis på denne stereotype formodning. Der er imidlertid en faldgrube i en sådan skematisk forståelse af sekterismen. For dens logik tilsiger, at genkendelsen af den anden er en forudsætning for at blive mål for sekterisk modsætning. Hvis en Rangers fan ikke genkendte en anden som

Celtic fan, så ville han/hun jo ikke forulempe eller fornærme ham/hende. Det betyder, at hvis denne Celtic fan, altså mig, blev forulempet, blev jeg gen- og anerkendt som et subjekt.

Det er muligt at hævde, at der er flere dimensioner i anerkendelsens politik. Selv om de løbende diskussioner om multi-kulturalisme trods ethvert forsøg på forenkling, er der ingen tvivl om, at Charles Taylors begreb om 'jævnbyrdig anerkendelse' er tankevækkende for mig med hensyn til mine overvejelser om min entré på det etnografiske område.³⁾ Jeg måtte anerkendes blandt de hovedsageligt hvide, skotske Celtic supportere. Da jeg begyndte at lave dybde-interviews og deltagerobservationer i flere pub'er både i og uden for Celtic Park, begyndte udvekslingen mellem mig og dem jeg prøvede at tale med, med en kamp om dette mønster af gensidig anerkendelse. Udvekslingen var ulige fra begyndelsen, hovedsageligt fordi den viden, den erfaring og de ressourcer, jeg ønskede at dokumentere, blev fremskaffet og fortalt fra 'deres' synsvinkel, selvom udgangspunktet i bund og grund var lavet af mig.

Hvem er de indfødte?

Samtidig blev jeg som akademisk forsker også anerkendt som en, der kom fra et sted uden for det prædefinerede fan-samfund. Det stod ikke klart, om min selv-deklarerede status som Celtic fan ville spænde over denne sproglige, raciale og kulturelle barriere. Mere præcist: Jeg var ikke sikker på, om denne barriere kunne overkommes eller skulle overkommes. Forholdet mellem det skrivende, dokumenterende subjekt og det skrevne, dokumenterede objekt måtte artikuleres gennem den gensidige forhandling selv. Som etnografisk forsker var der to fronter, jeg måtte se i øjnene i denne sammenhæng. Den første er det tidsmæssige aspekt. Et af principperne i moderne antropologi har været en 'fornægtelse af samtidighed' med de objekter, der blev beskrevet.⁴⁾ Mens det skrivende subjekt, forskeren, har krav på 'etnografisk nutid', lægges de beskrevne 'andre', inklusiv de interviewede, ind i en anden tidsmæssig orden. I mange tilfælde af moderne etnografisk beskrivelse bliver de andre afbille-

det, som om de levede i tidligere tid. Sådanne møder producerer også et tidsmæssigt brud mellem forfatterens nutid og de andres akkumulation af tidsforskel. Derfor er det etnografiske selv-andre forhold aldrig et symmetrisk lige forhold.

I modsætning hertil viser mit tilfælde, at denne tidsforskel ser ud til at være reversibel. Det var mig, der blev forsinket. Denne betydning af tid er ikke kun i relation til rækkefølgen i begivenhederne, men refererer også til tempoet og rytmen i en enkelt fodboldhandling og præstation. At lytte til en bred vifte af personlige beretninger, erfaringer og minder om, hvordan Celtic havde spillet, hvad de interviewede havde set, eller hvad de havde gjort på det tidspunkt, fik mig altid til på en meget stærk måde at mærke den nødvendige men ubærlige forsinkelse, som jeg følte jeg måtte indhente, jo før jo bedre. Forskellige slags hukommelsesstof, arv, selvfrestillinger, minder, erindringsbegivenheder og koder, gennem hvilke de forstod deres egen historie, syntes at skubbe mig bag ud for deres følelse af 'nutid'.

Den anden front, jeg måtte forhandle om i begyndelsen, var at finde og sikre et formlende udvekslingsrum mellem det skrivende subjekt og de (be)skrevne objekter. At være Celtic fan med en anerkendt videnskvalitet og -kvalitet skaber bånd, tilknytning og solidaritet, og en fælles følelse af tilhørsforhold til det, som forfatteren vil dokumentere. Denne følelse af at dele bliver forklaret med det Les Back kritisk har kaldt den 'indfødte etnografis synsvinkel'.⁵⁾ Men jeg kan ikke være en indfødt set fra deres synsvinkel. Der er altid andenhed i det, de ser. I mit tilfælde: Maskulinitet, gul hud, japanskhed, fysisk løsrivet – men ikke diasporisk – japansk nationalitet, forsker, der stiler mod en PhD grad i sociologi og kulturstudier, økonomiske ressourcer, som gør det muligt for mig at leve i Glasgow på trods af en studieplads ved University of London, kendskab til fodbold og dens kulturelle historie, og frem for alt, forsker i Celtic fans. Alt dette var bestanddele af min 'indfødtthed', som de fleste af dem jeg lærte at kende gennem forskningen, forventede at se i mig.

Under feltarbejdet var det, at jeg er

Celtic-fans med den irske tricolore fejrer Celtics sejr over Rangers.

Foto: Maurice McDonald/Polfoto

Celtic fan og japansk hankøn, de to poler, gennem hvilke der til stadighed blev sat spørgsmålstejn ved min 'indfødthed'. Mellem disse to kategorier blev min identitet differentieret og bestemt. Det at være en af the 'Bhoys' blev ikke altid regnet som en vigtig prioritet i mit kulturelle tilhørsforhold. Jeg fortolker ikke denne midlertidige involvering i fanverdenen som et resultat af det simple faktum, at jeg er 'fremmed' og de er 'fremmede' for mig. Jeg vil gerne til denne marginalitet føje det til, som Walter Benjamin har kaldt 'oversættelse'. Benjamin bemærkede, at oversætteren er nødt til at komme overens med 'fremmedheden i sproget'⁶⁾, men lagde ikke spor ud for, hvordan oversættelsen så kunne laves.

Det er de overvejende skotske Celtic fans 'fremmedhed' i Benjamins betydning, som har sat mig i stand til at deltage i fanverdenen. For deres vedkommende er det min

fremmedhed, der placerer mig uden for deres kosmologi. I denne henseende er fremmedheden delt mellem mig og den præ-definerede fanverden. Når jeg ser på de seneste ændringer i selve spillet, udbreder denne fremmedhed sig også hastigt på banen, og markerer en interessant forandringsfase.

Kosmopolitisk forvirring – sekterisk vrede.

Socialiteten i the Old Firms spil i denne overgangsfase påvirker såvel supportere som spillere. Før deres sidste ligakamp mod Celtic i 1998-99, havde Rangers-midtbanspilleren Ian Ferguson indirekte en kritisk kommentar vedrørende Rangers' 'udlandske spilleres' engagement og deres uvidenhed om vigtigheden af kampene mod Celtic. Hvad han sagde var:

“Du taler til de udenlandske spillere, men sommetider føler du det som at løbe panden mod en mur (. . .) Jeg var så meget sat op til den kamp [deres 1-5 nederlag på Celtic Park november 1998], men når jeg ser på resultatet, føler jeg det, som om alt, hvad jeg sagde og gjorde, var spild af tid (. . .) Du bør ikke være med her, hvis du ikke kan få dig selv op at køre til disse kampe. Hvis du går efter en titel, som dine nærmeste rivaler allerede har, så burde det være nok til at ansprende hvem som helst”.⁷⁾

Som svar gav den tidligere svenske, landsholdsanfører Jonas Thern, der nu spiller for Rangers, et temmeligt køligt svar: “Som udlænding er det umuligt at føle nøjagtigt det samme som en skotsk spiller, men det gør dig ikke mindre besluttet på at vinde (. . .) Der er denne her religiøse ting i Skotland – du kan se hadet i øjnene på nogle af fans’ene ved Old Firm kampe (. . .) Jeg gav alt, hvad jeg havde i mig i disse kampe og forstår fuldt ud vigtigheden af at vinde. Men jeg kunne ikke bringes til at hade Celtic spillerne”.⁸⁾

I modsætning til Fergusons udtalelse er Therns betragtning om Old Firm-kampene værd at læse omhyggeligt. For Thern, som er veteran og en intelligent midtbanespiller og dynamo bag den svenske succes ved VM i USA i 1994, er engagementet i kampen mod Celtic forbundet med ‘hadet i nogle fans øjne’. Thern fastholder, fordi han opfatter det særlige i det lokale spil ud fra sine erfaringer fra Serie A for AS Roma, at “hvis Roma eller Lazio havde haft chance for at vinde mesterskabet, så havde spillet været mere betydningsfuldt”, men “det eneste der betød noget for fans’ne uden mesterskabstitel i sigte var at slå de lokale rivaler”.⁹⁾ Det er klart, som den skotske ligas magtrelation i de sidste 15 år viser, at Therns sammenligning med den italienske liga ikke holder i den skotske virkelighed. For i Glasgow er den lokale rival ensbetydende med den, der besidder mesterskabstitlen.

Det er næppe svært at forestille sig Fergusons egentlige følelser over for sine udenlandske kolleger, selv om de ikke kan ‘føle nøjagtigt på samme måde som de skotske spillere’. Da Donald Findlay blev fanget af et videokamera, mens han sang en

sekterisk sang, var anføreren for holdet, som ex-viceformanden sang for med fornøjelse, på vej hjem til Italien med fly.¹⁰⁾ Midterforsvareren Lorenzo Amoruso deltog ikke i festlighederne ved sin klubs sejr over ærkerivalen. Da holdene linede op over for hinanden ved kampen, sås kun seks skotske spillere på banen ud af toogtyve. Tidligere, da de spillede mod Rangers ved opgøret i januar 1999, spillede Celtic med kun tre skotter ud af elleve på banen, mens Rangers spillede med kun to. Deres faste spillere i 1998-1999 sæsonen talte elleve forskellige udenlandske nationaliteter, herunder danskerne Marc Rieper og Morten Wieghorst.¹¹⁾

At ‘føle nøjagtigt det samme som skotske spillere’ bliver pålagt spillerne som en tilstand, hvor de skal se hen over forskellene mellem affektiv inkludering, ekskludering og kontingent inkludering. Spillernes faktiske karaktertyper bliver nationalt, racialet og etnisk stadig mere diversificerede og kan ikke automatisk klassificeres i en ontologisk dikotomi, der hovedsageligt bliver skabt af deres nationale tilhørsforhold og etniciterede religiøse ståsted. Solidaritet mellem spillere på samme hold bliver ikke længere taget for givet, sammenlignet med den betydningsfulde og dragende magt, der ligger i the Old Firms kosmologi.

Det multi-nationale hold formindsker imidlertid ikke intensiteten i the Old Firms kampe. Udvisningen af Celtics franske venstre back, Stephane Mahe, ved den afgørende ligakamp mod Rangers på Celtic Park i maj 1999, kan vise, at forskellen i nationalitet kun har lille betydning i forhold til at kølne en kogende atmosfære. Det var en kamp, som hvis de vandt den, ville give Rangers det skotske mesterskab, hvilket de gjorde til sidst. Da hjemmeholdet var bagud 0-1, blev Mahe vist ud i det 41. minut. Så skete der noget, der skabte virkelig rædsel, dvs. sårbarheden og usikkerheden i at være en person med en specifik identitet åbenbarede sig. Dommeren Hugh Dallas blev såret af en mønt kastet fra mængden og måtte sys med fire sting, fordi han blev identificeret som objekt for hadet. I løbet af kampen så man tre spillere blive vist ud af Dallas. Foruden Mahe, den norske wing-back Vidar Riseth fra Celtic og

den engelske kantspiller Rod Wallace fra Rangers. Intensiteten var på sit højeste, da Mahe nægtede at forlade banen og prøvede at tale til dommer Dallas. Til sidst gik Mahe ud med tårer i øjnene. Senere, da Riseth og Wallace blev sendt ud efter de var stødt sammen og havde tacklet hinanden uden bold, blev Wallace, en sort englænder, til sort engelsk martyr. Det faktum, at alle de spillere, der blev sendt ud, var af udenlandsk nationalitet, ser ikke ud til at retfærdiggøre Fergusons frustration. Det ser ud til, at den ontologiske dybde, som de skotske spillere, i det mindste for Ferguson, forventes at have, snarere har reguleret dem på en måde, så de ikke blev involveret i det skuespil, som man forventede at se i en Old Firm kamp.

Dagen efter beskrev ex-Rangers og engelsk landsholdsanfører Terry Butcher The Old Firms kampe som "de mest livlige".¹²⁾ Butcher indrømmede, at magtspillet "sugede (ham) ind i malstrømmen", da han blev en af hovedpersonerne i hændelsen d. 17. april 1987, som involverede tre engelske spillere: Butcher selv, Chris Woods og Graham Roberts fra Rangers, og en skotsk spiller Frank McVennie fra Celtic. Af dem blev Woods, McVennie og Butcher vist ud, og det endte med en retssag, der inddrog alle fire spillere. I den samme artikel sagde en anden ex-Rangers, den engelske landsholdsspiller Trevor Stevens, at det først og fremmest var spillerne, der havde skylden. Stevens sagde anklagende, at "nu er der mange udlændinge i den skotske liga, og jeg tror ikke de alle sammen forstår, hvor vigtigt det her er".¹³⁾ For Ferguson ville udlændingenes mangel på forståelse betyde mangel på engagement. I modsætning hertil mener Stevens, at udlændingenes mangel på forståelse førte dem til det unødvendigt aggressive spil. Denne kontrast viser, at spillerne bliver påvirket af, hvad der sker både på banen og på tilskuepladserne under spillet, snarere end af hvad der er blevet sagt forud for kampen. Det er magtspillet, der afgør, hvad der antænder spillerne, hvad der fører deres kroppe til de grænser, der indrammer spillets rationalitet. Da først de grænser var overtrådt, blev voldens, sindssygens eller den religiøse fanatismes sprog ført på banen for at sikre

den forventede autenticitet i sekterismen.

Det som Ferguson mente hans udenlandske kolleger ikke blev tilstrækkeligt involveret i er noget, som ikke automatisk er forståeligt for Thern. Det er årsagen til 'had', som for Thern, ser ud til at komme til syne i øjnene på skotske Rangers spillere og deres fans. Også hændelsen med mønten symboliserede tilstedeværelse af 'had' mellem de to lejre. En af de almindelige situationer, hvor 'hadet' blive et potentielt eksplosivt objekt er, når der bliver udvekslet øgenavne. 'Blue Nose', 'Huns', 'Gers', 'Billy' og 'Bears' på den ene side. 'Fenians', 'Tims', 'Duns' og 'Bhoys' på den anden. Rivaliseringen mellem Rangers og Celtic er beriget med en række totembilleder. Som totemisme kan det traditionelt set tilskrives et sammensurium bestående af gamle aflejringer og ophobninger af maskuline arbejderklassevaner og supporterritualer, som kan forekomme outdatede, gammeldags eller tilmed uacceptable.

Genealogien i 'Fenian bastard': 'Fremmedhed' og den racialiserede prægning af andenedhed

Blandt disse øgenavne er 'Fenian' det, der mest levende viser, at Celtics kultur faktisk anerkendes som 'fremmed' i den skotske folkelighed. I sin oprindelse er ordet 'Fenian' det populariserede navn for 'Irish Republican Brotherhood (IRB)', som var en attenhundredtals irsk, nationalistisk organisation, hvis medlemmer var sammensat af både katolikker og protestanter. Nu, næsten to århundrede senere, fungerer 'Fenian' som markør for det hierarkiske magtforhold mellem Celtic og Rangers, deres fans, deres spillere, og i deres respektive billedsprog. I sekteriske talemåder er det formen og mønsteret i repetitionen af ordet 'Fenian', snarere end 'Paddy', der er en anden stereotyp for irsk, som er smeltet sammen i den utvetydigt betegnede maskuline 'irske' race. Ordet 'Fenian' optræder med overvældende hyppighed i det billedsprog, der er konstrueret rundt om Celtic. 'Fenian bastard' er en type øgenavn, som er 'racialiseret' og tilmed nationalt bestemt i overensstemmelse med hadet, foragten og forsøget på at forklejne navnets objekt. Den

militante tone i 'Fenian', der bliver degraderet til et fornærmende udtryk, når det bliver kombineret med 'bastard', må man tage fat på ikke blot i den historiske fortælling om krigen i Nordirland og dens forbindelse med Skotland, men også i den ensrettede struktur, der findes i fodbold diskurser, billeder og kropssymbolisme.

Som jeg allerede har fortalt i indledningen blev jeg på en måde fejl-genkendt som Fenian. Men hvem er så den autentiske Fenian? Jeg blev mindet om den afslappede konventionalitet, der ligger i det at kalde nogen 'Fenian bastard', da min første oplevelse af Ibrox, hjemmebanen for Rangers, førte mig til et konkret møde med en fortælling om racialiseringen af den Celtic'ske fanverden. Det var, hvad glasgowianerne kalder 'Nea'day' lokalopgøret mellem Rangers og Celtic d. 2. januar 1997. Selve kampen endte med, at jeg måtte indse, at alt hvad jeg indtil nu havde hørt og vidst, havde materialiseret sig, som om nogen tvang mig til at acceptere de stereotyper, som alle og enhver, der er bekendt med the 'Old firm', har til fælles. Der var fascination og spænding på den ene side, og bitterhed og forvirring på den anden. Det var i begyndelsen af mit feltarbejde. Af en eller anden grund stod jeg blandt Rangers' supportere på Copland Street tribunen, hvor de fleste sæder er forudreserveret til dem, der har sæsonbilletter.¹⁴⁾ Begge holds fans fyldte fanafsnittene og var i gang med at udføre de sædvanlige ritualer før kampen – vifte med Union Jack på den ene side, vifte med den irske trikolor på den anden. Jeg kiggede, måske ubevidst, på tribunen overfor, hvor jeg så et kæmpe, irsk nationalflag, der dækkede en tredjedel af den Celtiske ende. "Lad være med at se på dem, det er slette mennesker, har dårligt blod, fandens voldelige folk", sagde den ældre mand ved siden af mig pludselig. En teenager støttede ham. Jeg spurgte ham: "Hvorfor? Hvorfor kan du ikke lide dem?" Hans svar var: "Deres historie. Jeg hader den. Man kan ikke være venner med dem".

Det forekom mig at han forsøgte at tale i en lettere glasgow jargon, så en fremmed som mig skulle kunne forstå, hvad han sagde. Den mest bemærkelsesværdige hændelse fandt sted i pausen. Vi overværede, at

en Celtic supporter, som havde sat sig på første række, kastede en cigaret ind på banen. Det stod stadig nul-nul. For mig havde spillet den typiske Old Firm kamptone, skønt Rangers var på hjemmebane. Celtic angreb hele tiden med fuld kraft, men kunne ikke score. I modsætning hertil var Rangers tålmodige nok til at kigge efter en god lejlighed til modangreb og håbe på, at Celtic ville miste koncentrationen. Fans'ne på begge sider havde god grund til frustration, men havde endnu ikke fundet noget passende objekt for den. I den situation var det tilstrækkeligt, at cigaretten blev kastet, i hvert fald for manden ved siden af mig. Han råbte til den modsatte ende, gav manden fingeren og løb ned i indhegningen, hvor han snakkede med en kontrollør. Fem minutter senere blev den pågældende Celtic fan ført væk af tre politibetjente.

Min Rangers fan så ud til at være tilfreds med resultatet og sagde til mig: "Vi er blevet fri for en Fenian, ikke? Ka' du se, gode ting skal man gøre, ikke dårlige ting. Han opførte sig rigtig dårligt, farligt, ik'?" De bruger også våben". På det tidspunkt havde han konsumeret mere end en håndfuld cigaretter, som var blevet smidt rundt omkring sæderne. "Jeg sagde det til dem, så tog de ham med ud. Jeg kender ham, han er en af de der bastards". Ifølge min mand her, opførte den Celtic fan sig altid dårligt og forsøgte helt bevidst at ødelægge kampen. Det er derfor retfærdigheden er på Rangers' side.

Lige inden halvlegen sluttede, kom det afgørende kodeord: "De støtter IRA. Vidste du det? Bloody Irish bastards". Dvs. et historisk specifikt, socio-politisk og kulturelt navn, som fx Fenian, bliver taget ud af konteksten, sådan at alle andre undertrykte betydninger kan hæftes på ordet. Hele det vokabular, man associerer til med dette navn, fx 'terrorist', 'mafia' eller 'provokatør', bliver næsten automatisk udskifteligt med de fanatiske Celtic supportere, hvad enten det betegnedes er individer eller kollektiver.

Den negative påskrift på Den Anden i denne udtalelse trængte tydeligvis dybere ind end til huden, nemlig til det 'dårlige blod'. Det vigtige er, hvordan historiciteten i the 'Fenian bastard' blev sat ind i kontek-

Globaliseret spillerjubil i irsk-katolsk grønt regi. . .

Foto: Phil Noble/Polfoto

sten, da denne talemåde blev slynget mod Celtic fans i almindelighed, individuelt og kollektivt, uden hensyn til deres etniske, raciale eller nationale baggrund. Franz Fanon bemærkede engang, at fortællingen om en særlig 'orden'¹⁵⁾, der også kan forstås som 'kvaliteten i andenhed'¹⁶⁾, bliver en konstituerende kraft i kroppen ved at gøre 'legender, fortællinger, historie og frem for alt historiciteten' levende.¹⁷⁾ Derfor vil jeg gerne se på, hvordan beretningen om den specifikke navngivning bliver artikuleret gennem navnenes racialisering i løbet af historien. Udsagnet om 'dårligt blod' antyder, at stereotypen har sit virksomme domæne dybt inde i kroppen og bagved det umiddelbare synsindtryk, der registrerer udseendet og hud farve. Omtrent som det

Fanon har kaldt 'epidermalisering' er på spil her, ikke blot på huden men på kroppens hele 'realitet'.¹⁸⁾ Det betyder ikke, at kroppen bliver forstået som et hele, et totalt objekt for racialisering. For en 'atmosfære af en vis usikkerhed' er aktiv her for at sammensætte selvet som en krop, og samtidig få det håndgribelige selv til at smuldre i dets epidermaliserede, racialt klassificerede bestanddele.¹⁹⁾ Selv om der ikke kan etableres en automatisk ækvivalens mellem anti-irsk-katolsk racisme, racialiseringen af de Celtiske fankulturer og racismen mod den ikke-hvide del af befolkningen, så kan kategorien af sorte, irere og katolikker have en homologi mellem sig, idet alle de kvaliteter af andenhed, som de medfører, kan blive en måde at definere forskellene

på i det offentlige liv i Skotland.

Det dialektiske forhold mellem kroppen, selvet og verden betragtes her i de rumlige og tidsmæssige betingelser for nutidig fodbold. Fodbold skal regnes som et vigtigt stridsemne, der gør dikotomien mellem ven og fjende mere aktiv og uundgåelig. Stedet for historien om the 'Fenian med det dårlige blod' var et fodboldstadion i pausen mellem to halvlege. Det vigtige at diskutere er, hvordan 'epidermaliseringen' kan blive inddraget på et område, hvor racialiseringen ikke hovedsageligt foregår efter hudfarven og dens epidermalisering. Alternativt kan det være, at den 'kropsrealitet', som Fanon bemærkede i forhold til den sorte krop, er mindre etableret og siden opløser sig hos den Celtic fan, der blev smidt ud. Den farve, der betyder noget, er ikke hudens, men det lukkede semantiske system som udgøres af Celtics grønne og Rangers' blå farver. Virkningen af 'epidermaliseringen' kunne observeres ikke på huden, men uden på huden. Betydningen af legemliggørelsen må være anderledes, hvis dette er tilfældet. Anti-irsk-katolsk racisme og anti-ikke-hvid racisme kan ikke forstås på samme niveau. Hovedsageligt fordi det er umuligt at finde et specifikt mønster i fysisk handling mod den Celtiske ende, bortset fra det at synge 'anti-katolske' sange. Det er ganske svært at få øje på særlige fysiske bevægelser, som kunne tolkes som anti-Celtic.

Ikke desto mindre antyder det, at min Rangers fan gav 'folket' med det 'dårlige blod' fingeren, at 'selvet' var konstrueret ved at give fingeren og ved udsagnet 'Jeg hader deres historie'. Der er ingen tvivl om, at de talehandlinger har formet Den Andens autenticitet og skabt 'kvaliteterne i andenheden'. Her blev det absolut enestående fornægtet og identifikationsverdenen skabt. Det er identifikationen af og med det sekteriske billedprog. Gennem denne proces føres racialiseringens videnskabelige klassifikationsmagt ind på ambivalensens terræn, i og med den strikte distinktion mellem selv og anden destabiliseres såvel på det epistemologiske niveau som i fysikaliteten.

Min Rangers fan prøvede at overbevise mig om, at det er 'det dårlige blod' hos Cel-

tic fans, der tænder deres voldelige og uacceptable adfærd, som i sidste ende tvinger ordensmagten til at gribe ind. Det er efter alt at dømme i dette øjeblik, hvor den ellers helt igennem private sag at være fan i en offentlig sfære, bliver dementeret af statens fysiske magt. Fjernelsen af vores Celtic fan fik et bifaldende hurra fra mange Rangers fans. Som følge heraf var den stereotyp, de havde haft i deres kognitive topologi, blevet reproduceret og genbrugt. Det betyder, at stereotyper får deres magt til at betegne ikke på et psykologisk niveau, men i skæringspunktet mellem det offentlige og det private, ved at se en Celtic fan blive smidt ud.

For at undersøge historiciteten i 'Fenian bastard', vil jeg kommentere et af de hyppigst optrædende 'racialiserede' billeder af forholdet mellem Celtic og Rangers. På dette billede er både klubber og spillere sat ind i rammerne for deres respektive raciale stereotyper. Det er en vittighedstegning, ofte introduceret med billedteksten 'Aber og Ariere'. Den dukkede op i *the Scottish Referee* den 3. februar 1905. Dette sportsmagasin blev udsendt som et ugemagasin første gang 5. november 1888, samme år som Celtic var vært ved deres første kamp. Denne vittighedstegning er ofte blevet citeret i forskellige publikationer og af forskellige forfattere gennem tiden.

Tegningens overskrift er '*The League Championship*', og ved første øjekast viser den Celtic og Rangers spillere, der er i gang med et spil billard. Det er et billede, hvor to forskellige former for maskulinitet optræder side om side. Rangers spilleren bærer en sweater med påskriften '*Rangers*' og står med køen, mens han betragter Celtic spilleren, der er klar til at støde. Celtic spilleren har hat på med '*Celts*' påtrykt og har lange bakkbarter. Kontrasten mellem dem findes i fremstillingen af deres ansigter. Som billedteksten 'Aber og Ariere' antyder, portrætteres Celtic spilleren som kun halvt menneskelig med en abelignende grimhed, mens Rangers spilleren er en hvid, vestlig, velfriseret mand.

Der findes tre nyere publikationer om The Old Firm, som bruger plads på at kommentere denne tegning. Det er Bill Murray i *The Old Firm. Sectarianism, Sport and Society in Scotland* fra 1984, Joe Bradley i sin artikel "Sport and the Contestation of Cultural and

Ethnic Identities in Scottish Society” fra 1998, og nr. 2 af det Celtiske fanblad *Not The View* fra 1987, som for sit vedkommende citerer tegningen fra *Irish Post* fra d. 22. august 1987.

Alle tre forfattere prøver at spore racisme, fordomme og diskrimination mod den irsk-katolske population i Skotland, især inden for sporten. Men bortset fra en almen fælles viden om, at anti-irsk racisme engang karrikerede irerne som aber, så er deres forklaringer noget forskellige fra hinanden.

Murray forklarer, at “vittighedstegneren har tegnet Celtic spilleren med et umælende udtryk, der passer til en skabning, der lige er dukket op af en tørvemose, mens den tilsvarende Rangers har en nobel holdning og intelligente øjne, som passer til en arier”²⁰. Han foreslår den mulighed, at vittighedstegningens billede, især de karrikerede træk hos kelteren, tilskrives humor. Interessant nok er sætningen, citeret ovenfor, den eneste gang i hele bogen han nævner en racistisk fremstilling af repræsentanter for de to klubber og kulturer. Murray ser ud til at have forsøgt at neutralisere rivaliseringen mellem de to klubber og dens sociale og kulturelle udtryk med den hensigt at rekonstruere gode og stolte skotske fodboldkulturer. Hvis der for Murray fandtes en skævhed mod Celtic, så led Rangers også under visse beskyldninger og fordomme. Mens han indrømmer, at skotsk fodboldhistorie og samfund har været fuld af anti-irske, racistiske billeder, sprogbrug og skikke, så var der også masser af grunde til den reaktionære historie i “den Celtic’ske klubs religion”. Murray bemærker:

“Det ville være en træls og udsigtsløs opgave at opregne enhver beskyldning om skævhed og prøve at afgøre om den var retfærdig eller ej. Enhver klub er indimellem uheldig med dommere, og nu og da kan forudindtagethed spille en rolle, men i det store hele udligner det sig selv. Det betyder ikke, at jeg vil benægte en mere subtil partiskhed, som bærer præg af en antagelse om egen overlegenhed og deraf følgende retfærdiggørelse”²¹

Han har imidlertid ikke fulgt op på undersøgelsen af, hvordan denne ‘partiskhed’ stadig opererer, og i hvilken

udstrækning den gør det i skotsk fodbold. I stedet har han, i og med at han bytter Celtic og Rangers kombinationen ud med kombinationen katolsk og protestantisk, retfærdiggjort sin forventning om, at det traditionelle religiøse snæversyn mellem katolikker og protestanter vil forsvinde. Det gør han ved at sige, at “de end ikke behøver at bryde sig om hinanden, men grundlaget for deres uenigheder kan i det mindste blive mere rationelt”.²² På trods af hans gentagne bemærkninger og notater om, at det sekteriske had i miljøet omkring de to klubber vil blive mindre, fortsætter hans beretning, som om Celtic og Rangers rivaliseringen er synonymt med katolsk og protestantisk religiøs symmetri. Hvad angår anti-Celtisk racisme konstaterer Murray, at “de er sikkert nok etablerede til at rense sig selv for de værste elementer i deres fortid”.²³ Konklusionen for Murray bliver, at karrikaturen af Celtic spilleren som en abe er en historie fra fortiden eller, i værste fald, ‘humor’.²⁴

Mens Murray afstår fra at forfølge den kritiske undersøgelse af racisme og racialisering i nutidig skotsk fodbold, giver Bradley mere ligefremt det skotske samfund skylden for det eksisterende modsætningsforhold til de irsk-skotske populationer. Bradley konstaterer, at mellem “mange forskellige lag og dimensioner over både tid og sted” fik den “anti-katolske kultur” først sit raciale aspekt tilføjet til den “traditionelle antagonisme” i løbet af det 19. århundrede.²⁵

Hans fortolkning af vittighedstegningen er, at Celtic spilleren bliver portrætteret som “typisk” irsk, en tåbe med groteske og brutale ansigtstræk”, mens “Rangers spilleren er smuk og har intelligente øjne”.²⁶ Bradley argumenterer for, at sådanne genetiske faktorer ikke længere er almindelige i raciale stereotyper sammenlignet med i slutningen af det 19. århundrede. Hvad der imidlertid ikke har ændret sig er, at “indhold og form konstant identificerer minoriteten som både “problemet” og ophavsmand til “problemet””.²⁷ Det er værd at notere sig, at Bradley kort påpeger skiftet i den racistiske diskurs fra genetiske faktorer til socio-kulturelle. Hans syn på dette skift er, at på grund af presset på etnisk og

religiøs differentiering i Skotland, "bliver mange sociale og politiske egenskaber i katolsk og irsk identitet bedømt gennem en diskurs, der består af sekteriske begreber og sprogbrug".²⁸⁾ Pga. den religiøse sekterismes gennemtrængning af alle sociale grænser i Skotland opfattes udover Celtic også katolske kirker, katolske skoler, irske symboler, støtten til det irske fodboldlandshold og støtten til det politiske krav om et forenet Irland som sekteriske. Som følge heraf bliver den sekteriske sag tilskrevet eksistensen af irsk-katolske immigranter.²⁹⁾

Da vittighedstegningen dukkede op i *NITV*, tilføjede fanbladet blot en kort kommentar til billedet, der sagde: Dette er 'racisme'.³⁰⁾ Den indeholdt nøjagtig de samme ord som Murray brugte; Celtic spilleren som en 'umælende mosemand' og Rangers spilleren som 'smuk med intelligente øjne'. Skønt det er umuligt fuldstændigt at forstå historien bag det at bruge billedet, er det værd at huske, at den folkelige græsrods- og anti-mainstream diskurs er fuldstændig klar over aktualiteten i at bringe denne slags billeder offentligt. Den dehumaniserede ikonografi, hvor kelterne er blevet fremstillet som kun 'næsten menneskelige', eller 'under menneskelig standard', rangerende fra chimpanser og Frankenstein til farlige anarkistiske bombemænd, er siden blevet associeret med diskurserne om den Irske Republikanske Hær (IRA).

I slutningen af det nittende århundrede blev ordet 'hvid neger' opfundet ved hjælp af en kombineret racetænkning side om side med koloniale videnskaber og litteratur. De irske keltere og negeren blev placeret på samme niveau med hensyn til underlegenhed. Men en ny differentierings akse blev hurtigt introduceret, hvor irerne blev beskrevet som 'menneskelige, hvide chimpanser'.³¹⁾ Så kom der en serie bombninger i England og angreb på politistationer i Irland, udført af the Fenians. Og endelig blev ideen om 'Fenian' udbredt ved hjælp af de eksisterende raciale stereotyper, som blev udstyret med mørkere, ikke så hvid hud, dehumaniserede figurer et sted mellem menneske og abe og med emotionelle eksplosioner mellem rationel og irrationel. Billedet af den 'umælende mosemands' Celticspiller harmonerer fint sam-

men med dette 'hvid neger' Fenian billedsprog. I denne visuelle repræsentation sættes konspiration og voldelig maskulinitet sammen som den sammenhæng i andenheden, der differentierer og bestemmer den angelsaksiske ariers hegemoniske billedsprog.

Bortset fra den normative kontrast mellem Celtics tilbagestående og Rangers' civilisation viser pointtavlen på tegningen bag billardspillerne, at Celtic er i gang med at vinde 35-33. I denne henseende lykkes det ikke sammenfatningen af underlegenhed-overlegenhed at skabe et helt, fast forståelseskema for de to 'racer'. Celtic kan være i stand til at vinde over deres raciale overlegne race i et spil billard. Selv om den form for afbalancering, som pointtavlen viser, ikke korrigerer det raciale billedsprog om underlegne Celtic og overlegne Rangers, kan det muligvis godtgøres, at den bahktinske typologis maskulinitets inkorporering af den 'klassiske krop' og den 'groteske krop' i realiteten ikke er fuldstændigt begrænset til den rigide binære modsatrettede indkodning. Pointtavlen kunne tolkes som tegn på, at hver type af maskulinitet indeholder andre sub-kategorier af det hegemoniske og det 'underordnede', som kunne artikuleres gensidigt ved at overgå magten i 'klassisk/grotesk' dikotomien. Det er gennem dette tværgående samspil, at distinktionen 'klassisk/grotesk' bliver koordineret med forskellen hegemonisk/underordnet. Derfor forekommer det muligt at bekræfte, at konstruktionen af fodbold diskursiviteten afhænger af – hvis af noget overhovedet – forskellen mellem vinder og taber uden hensyn til 'racer'. Faren i denne 'fodboldisering' af sociale grænser er maskeret af sportens neutralitet. Det er sandt, at reversibiliteten i antallet af mål repræsenterer ambivalensen i den offentlige sportssfære, og dette kan være selve sportens natur som rum for arbejderklasse tilkendegivelser og for politisk kamp.³²⁾ Derudover er det unægtelig sådan, at kravet om et spil uden raciale forskelle ville have en kraftig virkning på arbejderklassepolitikken med hensyn til klassesolidaritet og faglig kompetence.

Inddæmmet af sportsarenaen bliver the 'Fenian', der er et komplekst billedsprog for

det irske, det katolske og arbejderklassen, frataget reel politisk kraft i og med, at det fastholdes inden for sportsverdenen.

Selvom billardevernerne regnes for større hos Celtic 'mosemanden' end hos den 'smukke' arier, betyder det ikke, at de atletiske evner gør 'mosemanden' i stand til at blive så hvid som arieren. Faktisk er der ingen eksplicitte antydninger af, om denne Rangers arier er skotsk eller engelsk eller 'britisk' som kollektiv repræsentation. Det at krydse mellem nationaliteterne er tankevækkende, fordi det kan antyde, hvordan skotterne ønskede at blive repræsenteret tidligt i det tyvende århundredes Storbritannien, for også skotterne blev dengang opfattet som relativt uciviliserede.³³⁾ Deres billedsprog var enormt påvirket af det engelske blik. Derfor kan adskillelsen mellem den smukke 'arier' og den keltiske modpart forstås som et stærkt ønske hos skotterne om at blive tillagt intelligens og 'selv-beroenheds' etos, der begge dele er træk i den koloniale engelskhed.

I korthed: Hvidheden i Old Firm kosmologien forekommer meget usikker. Den etniciterede irske 'race' er ikke autentisk klassificeret som hvid, men får en position som den ikke-helt-hvide-men-stadig-hvide. I 'Fenian bastard' blandes forskel og hvidhed ikke. De forbliver side om side for at afstemme Old Firm kosmologien med den grundlæggende sekterisme.

Race, racisme og 'hvidhed' i the Old Firm

Den manikæiske dikotomis mere direkte racialisering aktiverer bestemt Celtic verdenens kosmologi. På Celtic Park d. 28. april 1998 kæmpede Celtic for et gennembrud mod Hibernian, klubben i bunden af tabellen, der selv kæmpede for at undgå nedrykning, selv om blot en enkelt sejr ville have indbragt Celtic deres første mesterskab i 10 år. Kampen var præget af dårligt spil fra Celtics side. Det kunne give fans'ne det indtryk, at de var så nervøse, at ingen af spillerne kunne følge en konsekvent taktik. Så hørte jeg et på de skotske fodboldbaner meget velkendt og brugt skældsord. Det blev sagt af en af mine naboer på Celtic fansnittet på Kellydale Street:

"Get'm, charcoal bastard!" (Efter ham, træ-

kulsbastard). På banen løb en ung, sort wing langs sidelinien i ganske god fart, Kevin Harper fra Hibernian (nu flyttet til Portsmouth via Derby County). Skældsordet kom fra min højre side, hvor der sad en dreng med smukt, lyst hår, sandsynligvis 7 eller 8 år gammel, sammen med en bedstefar lignende ældre herre. Denne ældre fyr mumlede også, "fuck'm, black bastard, fuck'm".

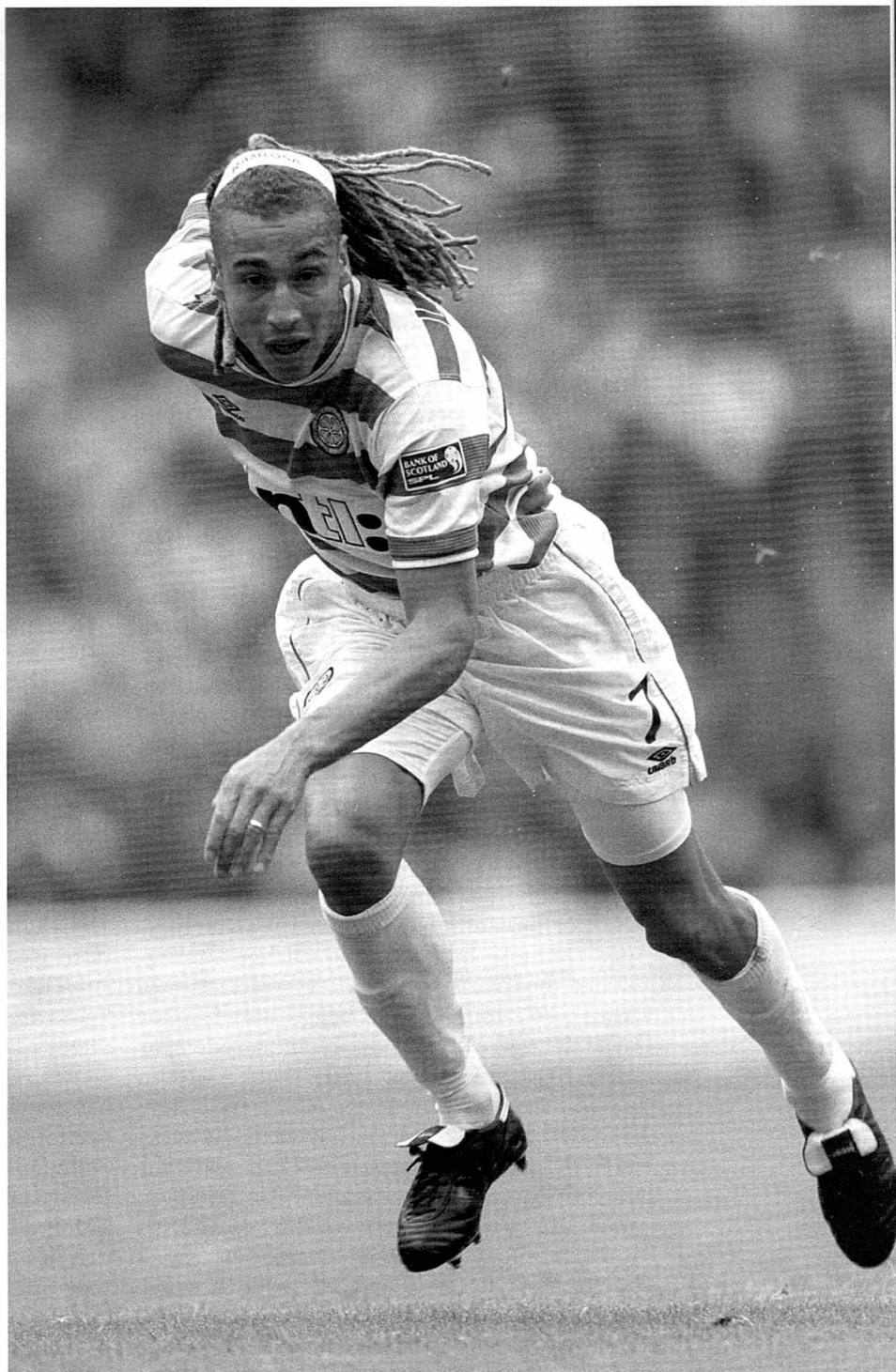
Det skal noteres, at denne form for racistisk nedgøring stadig er en del af spillet, sådan som masser af tilfælde viser. Grunden til at jeg refererer denne lille drengs racistiske udbrud er, at han hurtigt efter at have nedgjort Harper blev meget begejstret over at se Regi Blinker fra Celtic komme ind på banen, og han bød den hollandske ex-landsholds wing velkommen med stående bifald, mens hans råbte: "Regi, Regi!". Det var fuldstændig forståeligt, at han var begejstret for, at Blinker var kommet sig efter sin knæskade og klar til kamp efter tre måneders fravær. Men Blinker er også sort. Spørgsmålet er, hvordan drengen differentierer Blinker fra Harper, på trods af at begge spillere kan kategoriseres som sorte i racilogiens termer. Samtidig er det væsentligt at finde ud af, hvordan drengen identificerede og valgte Blinker som objekt for identifikation. Svaret kan være oplagt. Harper spiller hos fjenden, mens Blinker er Celtic spiller, spiller i den klub, som drengens familie støttede.

Det er midlertid interessant at se, hvordan denne lille Celtic fan reagerede, da Henrik Larsson, Celtics svenske landsholdsangriber, der har dreadlocks, blev tacklet ubehersket af Tony Rouger, endnu en sort spiller hos Hibs, som er landsholdsforsvarer og fra Trinidad. Da det skete, i de aller sidste minutter af første halvleg, råbte drengen: 'Black bastard, Come on coon!' (nigger) Jeg kunne ikke lade være med at overveje, hvordan svenske Henrik Larsson med dreadlocks ville have reageret, hvis han havde kunnet høre denne racistiske bemærkning, selv om det ikke var sandsynligt på det fuldt pakkede stadion med halvtreds tusind tilskuere. Simpelthen fordi Larsson også er en af de ikke-hvide spillere på banen.

Dette racialiserings mønster sætter et

vigtigt spørgsmålstejn ved pålideligheden og relevansen af den enkle binære model med inklusion og eksklusion. Ved første øjekast ser det ud til, at vægten af 'race' bliver relativiseret af differentieringen af 'vores' spillere og 'deres' spillere. 'Race' ser ud til at virke mindre vigtig end spillernes tilhørsforhold til klubben. I og med, at det i den britiske fodboldkultur er blevet sagt og stadig ofte siges, at spillerne bliver racistisk nedgjort ikke blot af modstanderen, men tilmed også af deres egne supportere, kan det være et yderligere skridt fremad mod mindre racistiske kulturer, at en sort spiller bliver anerkendt som en af 'os', the Bhoys, snarere end som 'black bastard'.

Denne hændelse på Celtic Park viser, at det der kaldes 'racisme' i fodbold ikke kan forstås som blot og bart et kvalitativt og statistisk problem vedrørende inklusion og eksklusion. Spørgsmål om 'mere' eller 'mindre' eller hyp-pigheden og klarheden i racistiske udtryksformer hjælper os ikke til bedre at forstå, hvor racismekulturerne opererer for fuld kraft. For den identificerende inklusion af Blinker og Larsson af deres egne fans har faktisk kun lidt at gøre med den mulige forsvinden af racetænkning i fangruppen, der prioriterer det at være ikke-sort, snarere end 'hvid', som normen. Empirikerens konklusion kan imødegås med det kontrære faktum, at de samme mennesker som nedgjorde Harper og Rouger, hyldede Larsson og Blinker uden racialiserede termer. Det er pga. dette dilemma, at empirismen på

Forfatterens yndlingsspiller hos Celtic – den svenske farvede "irer" Henrik Larsson med dreadlocks.

Foto: Mark Liley/Polfoto

dens positivistiske, epistemologiske fundament ikke kan forklare processen og praksissen i racialiseringen og dens folkelige karakter.

Hvad enten en spiller er 'vores' eller 'deres', så er det at være sort spiller forudbestemt af den racistiske gruppe i mængden. Sortheden som en racialiseret markør, deres hudfarve, deres kropsform og alle de formodede 'forskelle' fra hvide spillere, synes at gå forud for **både** de voldelige afbrydelser, der ydmyger den sorte spiller, **og** anerkendelsen af indsats, engagement og 'dygtighed' gennem den positive brug af de samme stereotyper. Den simple 'inklusion' sikrer ikke racismens forsvinden som samlet diskriminationsmiljø. På overfladen ser den præcise essens af målet for racistiske talehandlinger ud til at skifte hele tiden efter hvilken klub, spillerne tilhører. På det dybere plan er selv klubidentiteten imidlertid et segment i den større kosmologi, som er socio-kulturelt racialiseret og indkodet af fans og supportere gennem brug af deres egne lokale sprogekoder, repræsentation og inkorporerende praksis'er.

Dette mønster findes, når det ikke er helt klart, hvordan selv øjensynligt racialiserede udtryk, der betegner negativitet og underlegenhed, som 'bondeknold' og 'nigger', er forskellige fra de positive stereotyper, som ofte hæftes på de særlige 'færdigheder' hos sorte spillere (fx den distinkte karakter i tempo). For begge betydninger er kodet ved at bruge det racialiserede spor til differentiering og bestemmelse. I sin nyeste bog *The Old Firm in the New Age*, har Bill Murray indrømmet, at de skotske baner "ikke (er) mere immune over for racistiske fordomme end andre landes", men hans tone af skotsk egenart og af anti-engelsk sindelag formindskes ikke: ...mens racistiske sange forurenede luften på mange engelske baner i de tidlige 1980'ere, da flere og flere hold drog fordel af færdighederne hos indfødte spillere med afro-caribisk baggrund, er der ingen grund til at tro, at situationen ville have været anderledes i Skotland. Modtagelsen af sorte spillere på engelske hold i venskabskampene inden sæsonen var til tider giftig...³⁴⁾

Fraværet af sorte spillere i den skotske liga bliver her brugt som begrundelse for

den påstand, at racismen kommer fra England med hensyn til såvel praksissen som målet. 'Racisme' bliver af-historiseret og oversat til et ahistorisk, fuldstændig kontingent symptom på en socio-patologisk diagnose. Mytisk nationalisme bliver forbundet med racialiseringen gennem magten i denne diskursive ideologi. Den situation, som sorte spillere er placeret i, er en labyrint uden udgang. Der er ingen måde, de kan komme ind på, uden at de bliver 'problemet'.

Dette mønster er faktisk ikke et nyt fænomen overhovedet. Allerede så tidligt som i 1991 forsøgte Stuart Gosgrove at afsløre myterne i den skotske fodboldindustri, inklusiv det faktum at ud over mange racistiske overfald på sorte spillere, blev der ofte også kastet med bananer på de skotske baner.³⁵⁾ Købet af Mark Walters, Basil Bori (begge Rangers), Vic Kasure (Hamilton), Richard Cadete (Falkirk) og Paul Elliott (Celtic) er den første nævneværdige bølge af sorte spillere på de skotske baner. Denne tidlige fase i kosmopolitaniseringen viser, hvordan skæringspunktet mellem race, nation og maskulinitet spiller en kritisk rolle i definitionen af Fanverdenen og følelsen af at høre til, som den investerer i ved hele tiden at forfine kærligheden til en særlig fodboldklub og ved glæden over at støtte den.

Tilfældene Mark Walters, købt af Rangers fra Aston Villa i 1987, og Paul Elliot, købt af Celtic fra den italienske klub Pisa i 1989, illustrerer udmærket et mønster i samspillet mellem klub totemisme og racial differentiering. Begge spillere blev fremtrædende mål for racistiske verbale angreb og fysisk intimidering med banankastning. Men det vigtigste aspekt i deres oplevelser er, at i deres direkte opgør på banen er racialiseringen af dem begge foregået langs den eksklusive grænse i Celtic-Rangers rivaliseringen.

Dengang tav de sorte spillere dog ikke stille. Cadete beordrede engang en mand på tilskuerpladserne, som blev ved med at råbe 'black bastard' til ham, til at "holde kæft, fordi ingen gad høre på det".³⁶⁾ Men, den komplekse snoning i racistiske udtryksformer vikler sig ind i perceptionen af og identifikationen med en sort spiller,

uden for rækkevidde af den direkte, åbne og synlige behandling med racistiske praksisser. Ved en pokalkamp mod Rangers i 1991 lavede Elliott en brutal 'Nigel Spackman' agtig tackling af Rangers spilleren selv. En kvindelig Celtic fan genkalder sig øjeblikket lige efter.

Og denne her fan lige foran af mig kastede sig ud i en lang tirade af skældsord mod Paul Elliott. Det der kom ud var alle de sædvanlige bandeord. Han sagde: "Du er ikke engang rigtig sort! Du er ikke engang rigtig mørk! Vi har i det mindste en ordentlig nigger! Mark Walters er sort! Du er kun kaffefarvet!"³⁷⁾

En sådan erklæring gør det vanskeligt at anvende den en-dimensionale distinktion 'racist eller ej'. Det ses med det samme, at den trøje Elliott bar gjorde en forskel, der ikke var til at komme udenom. Men hvilken nuance den end kan have, sortheden viser sig i denne racistiske Rangers fans erklæring i den faste, genkendelige og uomgængelige natur, der ligger i anden 'race'. Det er rigtigt, at graden af sorthed ser ud til at betyde mest for ham. Alligevel betyder gradueringen virkelig noget, men udelukkende når autenticiteten i det at være sort antages negativt ved 'epidermaliseringen', eller midlertidigt positivt på det tidspunkt, hvor hans erklæring blev udtalt. Derfor er det nødvendigt atter engang at stille spørgsmålet om, hvorvidt det kan blive en absolut værdi at bære enten Celtics trøje eller Rangers' trøje, når først en spiller er positioneret som Den Anden uden for den dominerende kortlægning af det racialiserede identitetskartografi. Spørgsmålet må også stilles ud fra det selvs vinkel, som er udpeget som det talende subjekt og konstrueret af praksissen med at skabe Den Anden (the practice of othering). Den racistiske chikane, som Elliott har oplevet, demonstrerer magten i den naturaliserede racismes sprog, der viser, at racialiseret repræsentation er langt stærkere, end hvilken klub spilleren tilhører. Tyngden i den raciale kategorisering er større end den kulturelle. 'Natur' går stadig forud for 'kultur' i denne betydning.

Umuligheden i den antagede og forventede kulturelle assimilation er en hurdle, som først og fremmest er pålagt objekterne for

den raciale skabelse af Den Anden. Selv om ord som 'sort', 'nigger' og 'mørk' antages at betegne Walters sorte krop, brugte subjektet for denne ytring dem til at højne Walters særlige betydning sammenlignet med Elliotts. Det kan kun ske, fordi der findes indiskutable formodninger med hensyn til Walters og Elliotts eksistens. Elliott spillede med den dobbelte byrde på sine skuldre at være engelsk og sort, og det ville ikke være fuldstændigt forkert at antage, at det kan have været denne enestående, dobbelte byrde, som har gjort ham til en af de tidligere Celtic spillere, hvis portræt blev udstillet på væggen i fanklubbens bar dybt inde i Celtic Park. Det kan være af samme grund, at Walters var så hadet og nedgjort af Celtic fans. På dette punkt fuldendte klubtilhørsforholdet til sidst den endelige differentiering. 'Epidermaliseringen' har udskiftet sit mål for prægningen fra sortheden i menneskehuden til den kemisk fremstillede, mangefarvede overflade.

På trods af sine dårlige præstationer i begyndelsen lige efter hans ankomst inden sæsonstarten, blev Elliott en ganske populær spiller blandt fans'ne. Efter sin heroiske optræden mod Rangers i den uafgjorte fjerde runde i den skotske pokalturnering blev han beskrevet som en "stor, hensynsløs spillertype ... en, der ikke stopper".³⁸⁾ Hans stærke engagement førte til, at han fik prisen som Scottish Players' Player of the Year og Parklands 'Bar Player of the Year' begge dele i 1991. Det sidste blev arrangeret af nogle stamgæster i en Celtic pub for at ære ham. Men bortset fra hans finansielle konfrontation med klubben fortsatte hans problemer med at blive etableret på Parkhead på grund af den racistiske nedgøring han led under. Elliott indrømmede:

"Jeg oplevede problemer, især mod Hearts og Hibs. Den racistiske nedgøring var ofte ganske hård, skønt generelt begrænset til en minoritet på de billige pladser. Sjovt nok. Jeg husker også, at da vi spillede mod Hearts på Parkhead, blev jeg fuldstændig terroriseret af racistiske fornærmelser fra deres supportere – så meget at John Colquhoun, Heart spiller og SPFA repræsentant, gjorde adskillige forsøg på at udtrykke sin misbilligelse af deres opførsel ... Nogle antydede, at nedgøringen opstod,

simpelthen fordi jeg spillede for Celtic ... men det var muligvis deres måde at 'fejse sagen ind under gulvtæppet på' i stedet for at acceptere den og gøre noget ved den".³⁹⁾

Det vigtige her er, at for Elliott er 'race' stærkere og har større vægt end klubrivaliseringen. Det synes unægteligt, som om de to Edinburgh klubber er de værste steder for Elliott pga. den lokale by rivalisering. At bære den samme trøje og at udtrykke den samme følelse af tilhørsforhold garanterer ikke den betingelsesløse inklusion af en sort spiller i den stabile fanverdens kosmologi. Ved hans sidste optræden på Celtic Park, før han flyttede til Chelsea, invaderede fans'ne banen, mens de råbte 'Paul Elliott Skal Blive'.

Til trods for fans'nes kærlighed til Elliott, kan en anden differentierings akse have været aktiv, da en Celtic skribent beskrev Elliott som "den verbale antitese til (Danny) McGrain, med en høj grad af artikulering. Men han taler et forfærdeligt kaudervælsk..."⁴⁰⁾ Elliotts engelskhed og sydondon accent blev her brugt som en markør for hans ufuldstændige inklusion.

At af-problematisere sorthed og engelskhed kan være højdepunktet af "naboskabs nationalisme"⁴¹⁾ i Celtic fanverdenen, som kontingent inkluderer nogen på basis af fælles oplevelser snarere end på basis af eksisterende raciale og nationale forskelle. Det at bære de samme farver virker som substitut for 'race'. Substitution betyder imidlertid ikke at 'race' forsvinder fuldstændigt, den supplerer snarere den allerede racialiserede farveforskel. Med andre ord: Af-naturaliseringen af racialiserede markører opretholder magten til at klassificere hierarkisk gennem den mangfoldighed af måder, hvormed man kan skabe Den Anden; måder, som næsten udelukkende er til rådighed for dem, der ikke formodes at repræsentere en sådan menneskelig kategori, som dem, der er mål for bananmissiler, abesange eller endeløs buuu'en.

At magte angst

Som disse spillers oplevelser og fortællinger kan sammenfatte, foregår forandringerne i omgivelserne for hele strukturen i the Old Firm, forandringen i fanver-

denen foregår i et andet tempo. Skønt grænsen kan være ren fantasi, er Glasgows East End dér, hvor man først og fremmest skal strejfe om, når man skal prøve at mærke Celtic kulturerne. Det centrale sted, Celtic Park, er det fokus, som kærligheden og hadet til klubben synes ultimativt rettet mod. Området ser totalt øde ud, når der ikke bliver spillet kamp. Fra kanten af Gallowgate kan jeg se rådhusområdet nordvest for stadion. Jeg kan se adskillige børn rundt omkring, småsnakkende, tumlende, hænge på gadehjørnerne, køre på mountainbike. Og nogen gange så de også mig slentre rundt uden at lave noget. Jeg er aldrig nogen sinde, fra mit første besøg i området på en dag uden kamp, blevet mødt med en fjendtlig reaktion. Men, hvad jeg hele tiden fornemmede var en 'nerve'. Den nervøse opstemthed, der gjorde hele scenariet til et monolitisk miljø, med en stor ensartethed hos dem, der småsnakkende og legende færdedes der.

Normalt ville man kalde den stemning, jeg følte som ensartet og monolitisk, for det 'hvide arbejderklasse samfund'. Den synlige farveforskel blev skabt af kombinationen grøn, gul og hvid. Disse farver er synlige på halstørklædet, Celtic trøjen og den kasket, børnene bar. Det var faktisk ikke kun Celtic farven. Jeg så en dreng, der havde en Liverpool trøje på og adskillige andre, der havde en Manchester United trøje og kasket på. Men det, der er blevet tilbage på min nethinde, er ikke de tre farver eller rød, men fraværet af ikke-hvide populationer bortset fra mig. Mere præcist: Det er umuligt at forklare, at den hvidhed jeg fornemmede, kan tolkes som en racemæssig forskel fra min. Hvad enten den i bund og grund er en 'racialiseret farve' eller ej, havde jeg ikke andre ord at beskrive menneskemængdens homogene landskab med. Jeg kunne ikke tale om nogen forskel, bortset fra den mellem dem og mig.

Denne perception af det sociale miljø er fremtrædelsesform for den måde, som 'race' kommer til syne på under mit feltarbejde, snarere som emne for subjektiv positionering end som objektgjort, tingsliggjort 'materiale'. Samtidig bliver det konstruerende moment i denne mono-socialitet i praksis understøttet af en særlig følelse. Jeg

Celtic fans

Foto: Ben Curtis/Polfoto

føler helt sikkert 'angst' som ikke-hvid person i disse gader. Der er ingen fysisk intimidering eller verbale angreb på mig. Der er en nysgerrig stirren blandet med mangel på interesse for min tilstedeværelse. Denne stirren spørger ikke ligefrem, hvorfor en japaner eller en hvilken som helst anden slags orientaler lige er her. Blikket er en billigelse ikke af mig, men af den kendsgerning, at selv en orientaler kan være Celtic fan, at selv nogen som ikke 'passer ind' fuldstændigt kan opføre sig som 'os'. Blikket er forbindelseslinen mellem den mærkværdige kombination af et gennemboende og et flygtigt blik og så min krop. For mit vedkommende er det en fornemmelse af mangel på overensstemmelse, en fornemmelse jeg opfatter som det, der kan få det overvældende ensartede menneskelandskab til at bryde i brand.

Min tidligere erfaring med at blive racia-

liseret hjælper virkelig det, som Michael Taussig har kaldt 'nerve systemet'⁴²⁾, med at lede billederne til kroppen, der allerede kender angst, stille pres og følsomheden over for det at være anderledes på en eller anden måde på et eller andet sted. Der er en lighed mellem denne transmission af billeder til kroppen og en oplevelse, jeg engang havde, hvor jeg befandt mig som den eneste ikke-hvide passager i en lille shopping bus. Jeg kan nu med sikkerhed sige, at angst er tegn på min involvering i selv-anden slægtskabet med forskningsobjektet. Derfor, at forstå 'angst' er ikke kun at tage fat på begrebet om den 'konstitutive anden', men også Den Andens mere afmægtiggørende effekt, det, som kunne kaldes Den Andens andenhed forud for skabelsen af Den Anden (prior to othering). Hvis angst forstås som mangel på frihed, eller det uopfyldte ønske om at være det samme

som Den Anden, er denne hegelianske, fænomenologiske angst ikke anvendelig her. For i modsætning til Taylors syntese, er anerkendelse som etablering af inter-subjektivitet bestemt umulig og ikke at forvente. Da det at blive skabt som Den Anden begynder, når selvet bliver inkorporeret i den mimiske interaktionsproces med kvaliteten i andenheden, er indoptagelsen af andenhed ikke et forudgivet, ikke et taget-for-givet fænomen.

Den angst jeg prøver at tage fat på her bliver ikke registreret i jegbevidstheden, som slår alarm om en mulig trussel mod identiteten. Med mindre jeg fremviser så ikonagtige tegn som fx de grønne og hvide striber, ses min krop ikke fra Den Andens sted. Min krop ville uden striberne muligvis slet ikke være blevet anerkendt som Den Anden. I det øjeblik jeg handler på de ikoniske tegn, finder differentieringen og bestemmelsen sted. Begrebet om 'nerve systemet' er nyttigt for at komme ind i det komplekse skæringspunkt, der bliver aktiveret både af ligheden og forskellen, og af angsten og de behagelige følelser. Derfor er det ikke nødvendigt at fordømme outsiderheden, men i høj grad produktivt at se den placeret hverken i rationalitetens eller i irrationalitetens rige.

Konklusion

I mit tilfælde må jeg indrømme, at jeg havde nogle exotiske fordomme om de skotske fodbold kulturer, fordi rivaliseringen mellem Celtic og Rangers altid har været i centrum af den fortælling om fodboldverdenen, som jeg stødte på som japansk fan. Den er altid-allerede mere end blot fodbold, mere end fritidsfornøjelse, mere end folkeligt forbrug. Glasgow er et kolossalt avanceret sted med hensyn til fodboldkulturer. Fordi Glasgows modne, men folkelige fodbold psyke opfordrer klubberne og deres fanverdener til at blive mere globaliserede. I modsætning hertil, anses mit hjemland Japan for at være et underudviklet sted indtil nu, hvad angår fodboldkulturer. Det skyldes til dels, at de mennesker, jeg har mødt her i Storbritannien, er uvidende om de japanske fodboldkulturer og deres historier. Hertil kommer, fordi exoticismen er virksom, at situationen i Japan og min

oplevelse og kendskab til den ikke kan accepteres ontologisk af mennesker i Storbritannien, især i Glasgow. Vidensstrømmen er meget skæv. Samtidig har folk jeg mødte under mit feltarbejde også set exoticisme i mig. Her er vi ved hjertet af de politikker, der exoticiserer Den Anden. På dette niveau har Taylor ret i, at den 'tydelige kontrasts' sprog gør det muligt for interaktionen mellem forskellige kulturelle agenter at finde sted. Ironisk nok hjælper exoticismen denne interaktion de steder, hvor etnografien arbejder.

De fundamentalt ulige intellektuelle, forestillede og diskursive relationer mellem 'the west and the rest'⁴³⁾ er bragt i stand af selve princippet om de ulige relationers politik, dvs. exoticisme. Den klassiske antropologs begrebsliggørelse af 'indfødte informanter' passer ikke længere på den interaktive praksis i dokumentationen af kulturer. Ikke fordi dette begreb ikke længere er relevant eller ude af brug, men som min entografiske erfaringer viser, kan interaktionen begynde, når forskeren og objektet gensidigt ser den indfødte informant i hinandens eksistens. Det er unægtelig sådan, at min positionering stadig repræsenterer noget, som kilder og informanter ikke har adgang til. Fx den fysiske afskårethed fra hjemmet i Japan, den akademiske ambition om at dokumentere ikke kun 'deres' kultur, men også mødet, interaktionen og forbindelsen mellem os. De fornemmer ikke barrieren, når de er sammen med folk, som allerede har nydt deres specifikke form for fornøjelse, nemlig at støtte Celtic. Omvendt kan distancen og afskåretheden også forbedre betingelserne for deres mulige 'anerkendelse' af mit 'selv'.

Jeg talte ofte i mit feltarbejde om japansk fodbold, J-Ligaen (den japanske professionelle fodboldliga), Japans VM håb og min manglende forventning, og spørgsmålet om, hvorfor der ikke havde været Celtic spillere i J-Liga klubber på det seneste, mens Rangers spillere så som Basil Bori og Pieter Huistra spillede for henholdsvis Urawa Reds og Sanfrecce Hiroshima. Jeg talte ikke om disse ting, fordi jeg ønskede at vise, at japansk fodbold er undervurderet i verden, eller fordi jeg syntes, at jeg havde ret til at tale om det, men

fordi jeg blev klar over, at jeg var nødt til at give dem et eller andet, der matchede eller var i slægt med det, de gav mig. Som en 'mod-gave', som belønning for deres informationer. En modgave, der på en effektiv måde kunne producere yderligere samtale og kommunikation. Dette er virkningen af 'tydelige kontraster', hvor den fælles viden om fodbold fungerer som mægler mellem parterne. Mere præcist: Det at jeg kendte fodboldverdenens transnationale menneskelige flow, gjorde det muligt for mig at tage del i den inter-kommunikative proces med informanterne.

Denne kontrast er imidlertid lavet ved at udstille min indfødthed for at få deres indfødthed ud af vores interaktion og dialog. 'Tydelig kontrast' er langt fra en uskyldig og universel gylden regel med ubegrænset anvendelighed. I mit tilfælde støttede den, at 'japaneren' blev en forestilling, uden hensyn til min vilje. Jeg er blevet japaner, ikke inden for en særlig national-statslig formuleret ramme, men i Glasgows pub'er, som er rumligt og geografisk afskåret fra det sted, jeg kommer fra, og som de forestillede sig jeg ville tage tilbage til før eller siden. Den følgende samtale med Chris, en af mine interviewpersoner, blev optaget efter interviewet var afsluttet.

– Jeg fortalte mine kolleger, at der er en japansk fyr, Hiroki, der er i gang med en PhD i Celtic fan. Jae, de var fulde af nysgerighed. Jeg synes virkelig, det er noget, man på en eller anden måde aldrig har tænkt på før. Men, ah, jeg synes, du er så naturlig, hm. I må have din klub i J-Ligaen, eller va'?

– Ja, Marinos. Yokohama Marinos, det plejede at være Nissan...

– Men du hørte om skotsk fodbold lang tid før. Jeg ved ikke, hvor populær skotsk fodbold er i Japan. Såe, ja, men her er du en af the 'Bhoys'.

– Tror du, øh, det er et dumt spørgsmål, men alligevel, tror du, jeg ville blive lige så venligt modtaget, hvis jeg gik ind i Horse Shoe, som her i McChuills?

– Horse Shoe? Nej. 'Huns' vil aldrig forstå dig.

– Hvorfor?

– Hvorfor? Fordi de er 'Huns'!

– Men jeg har fået en vist respekt for nogle Rangers spillere, og jeg kan fortælle dem,

hvad jeg vil (tale om).

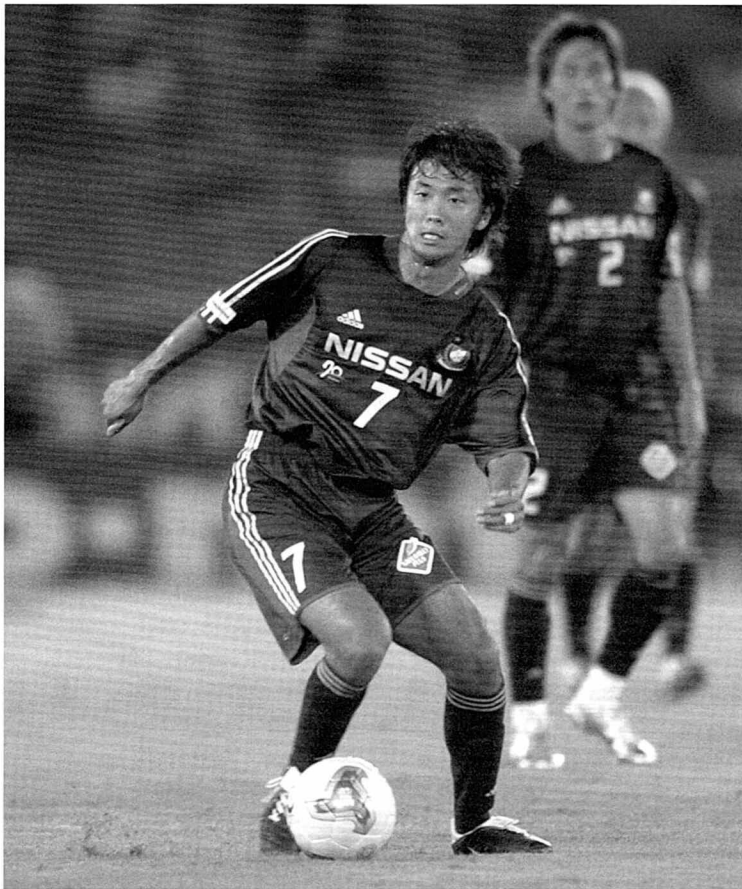
– Nej, aldrig, de vil vide, hvor du kommer fra.

– Hvor kommer jeg fra?

– Bhoys in green!

Horse Shoe er en pub i det centrale Glasgow og plejede at være en kendt Rangers pub.⁴⁴ 'Huns' er det almindelig øgenavn for Rangers, fans og spillere. Jeg spurgte ham om muligheden for, at jeg ville blive lukket ind på den tidligere så berygtede Rangers pub, fordi jeg ville se, hvordan diskursen om rivaliseringen ville lyde accentueret af min tilstedeværelse. Samtalen endte i en enkel konklusion: Fortællingen om 'os' og 'dem', hvorimod denne anerkendelse blev gjort mulig af en anden anerkendelse, nemlig min japanske nationalitet som 'ikke os'.

Det ser ud til, at det at jeg kender til skotsk fodbold, og at jeg er Celtic fan, har overgået betydningen af min japanske nationalitet. Ikke fordi jeg er japaner, men fordi 'de ville vide, hvor jeg kom fra'. 'Huns ville aldrig forstå' mig, eftersom 'de er Huns'. Denne rent nominalistiske måde at ræsonnere på bidrager delvist til at konstruere den sekteriske kosmologi, hvor der kun er to, gensidigt eksklusive men også gensidigt afhængige muligheder for tilhørsforhold og væren. Den nationale grænse er alligevel ikke udvisket og behøver ikke være udvisket. Spørgsmålet er, hvorfor jeg blev beskrevet som 'naturlig' i begyndelsen af samtalen, mens hans kollegaer viste deres nysgerrighed med hensyn til, hvad jeg forskede i. Der er en tynd line mellem Chris og hans kollega i, at den førstnævnte beskrev mig som 'naturlig', mens sidstnævnte ikke var overbevist om, at en japansk mand kan være interesseret i Celtic kulturen og forske i den til en PhD grad. I dialog rummet mellem os, med den mængde viden og entusiasme, som jeg havde udvist, blev eksistensen af en japansk Celtic fan næppe anerkendt, men betragtet som hverken usædvanlig eller overraskende. En anden interviewpartner mindede med det arbitrært udmøntede fænomen globalisering endda om, at "japanske penge ville redde klubben" og han sagde, at han ikke kunne "se noget problem i det. Du er

Yukihiro Sato fra Yokohama Marinos

Foto: Yane/Polfoto

nødt til at lave forretninger og overleve".⁴⁵⁾

Mens det at tale om Celtic og udveksle synspunkter gensidigt skaber følelsen af at høre til og af eksklusion, inklusion og kontingent inklusion, så centrerer de identiteter, der bliver konstrueret gennem disse interaktioner, sig omkring fodbold. Udsagnet 'naturlig' sætter muligvis spot på fanverdenens terræn, hvor min inklusion – om end tentativ og temporær – karakteriserer grænsen for 'inde' og 'ude'. Jeg vil hævde, at der er en spænding mellem at høre til en særlig fanverden og til særlige raciale og nationale kategorier. Fordi de og jeg deler den samme fanverden, gør denne spænding det muligt, at 'deres' anerkendelse af mig og min af dem bliver suspenderet, bortset fra i den gensidige anerkendelse som Celtic fans.

Hiroki Ogasawara er assistant professor i tværkulturelle studier ved Kobe Universitet i Japan.

Noter:

1. Deres fælles kommercielle succes i slutningen af det 19. århundrede døbte rivaliseringen mellem Celtic and Rangers sådan.
2. Jeg mener ikke, at mit ydre er nationalt og raciale fastlagt forud for mødet med Den Anden. Jeg vil snarere understrege, at relationen mellem 'japansk' og 'kinesisk' følger endnu en dimension til de raciale politikker.
3. Taylor, 1994, pp. 25-73.
4. Fabian, 1983, p. 36.
5. Back, 1996, p. 23.
6. Benjamin, 1992/1973: 1955, p. 75
7. *The Daily Record*, April 26 1999.
8. *Ibid.*
9. *Ibid.*
10. Findlay var vice-formand for Rangers FC, og han forventedes at trække sig tilbage efter han var blevet fanget af et videokamera, mens han sang 'Billy Boys' og 'Sash my Father Wore', som begge blev betragtet som 'sektariske sange'.
11. De er: Engelsk (Alen Stubbs), svensk (Henrik Larsson og Johan Mojlbj), slovensk (Lubo Moravcik), hollandsk (Regi Blinker), dansk (Marc Rieper og Morten Wiegthorst), fransk (Stephane Mahe), norsk (Harald Brattbakk og Vidar Riseth), og kroatisk-australsk (Marco Vikula) for Celtic. Og engelsk (Rod Wallace), svensk (Jonas Thern), amerikansk (Claudio Reyna), italiensk (Lorenzo Amoroso og Sergio Porrini), argentinsk (Gabrielle Amato), finsk (Anti Niemmi og Janathan Johansson), fransk (Lionel Charbonaire), hollandsk (Giovanni van Bronkhorst og Arthur Numan), tysk (Jorg Albertz) og australsk (Craig Moore og Tony Vidmar) for Rangers.
12. *The Sun*, 4. maj 1999.
13. *Ibid.*
14. Jeg havde ikke fået billetter til min japanske ven og mig selv, derfor prøvede vi at finde nogen, som havde nogle ekstra billetter. Efter fire timers billetjagt rundt i Ibrox' undergrundsstationer, lykkedes det os at finde en herre, hvis to døtre ikke kom. Vi fik pladser på Copland End takket være hans generøsitet.
15. Fanon, 1986 p. 112.
16. Betydningen af 'kvaliteten i andenheden' er lånt hos Gilman (1985, pp. 29-30) for at undgå faldgruben om det epistemologiske spørgsmål i den empiricistiske distinktion mellem realitet og virkelighed.
17. Fanon, op.cit.
18. 'Epidermalisering' virker to veje. På den ene side den synsmæssigt opfattede forskel til Den Anden, hudfarven, der bliver internaliseret som en negativ kvalitet i anderledesheden som underlegen, farlig og uforståelig. På den anden side bliver antitesen til det europæiske æstetisme ideal synliggjort som fx hudfarvens 'sorthed'.
19. Fanon, op.cit. pp. 110-1.
20. Murray, 1984, p. 106.
21. *Ibid.*, p. 108
22. *ibid.*, p. 275
23. *ibid.*, p. 277

24. *ibid.*, p. 101.
25. Bradley, 1998, p. 130.
26. *Ibid.*, p. 144.
27. *Ibid.*
28. *Ibid.*
29. Bradley. 1995.
30. *Not The View*, nr. 2, p. 7
31. Curtis, 1986, p. 60. I 1860 skrev forfatteren Charles Kingsley, at den hvide hud hos irerne var "skrækkelig", fordi "(h)vis de var sorte, ville man ikke se det så meget, men deres hud er, bortset fra hvor den er blevet brunet af solen, så hvid som vores" (Curtis Jr. 1968, p. 84 citeret i Curtis, *op.cit.*, p. 60).
32. Jones, S.G. 1985
33. Gallagher, 1987, p.198
34. Murray, 2000/1998, . 43.
35. Godgrove, 1991, pp. 128-33.
36. Ved lanceringen af SPFA Campaign For Racial Equality Initiative. Citeret i MacDonald, 1994, p. 118.
37. Walsh, 1995, p. 220.
38. MacBride, O'Connor and Sheridan, 1994, p. 131.
39. *The Absolute Game*, May 1993. Under den kamp, Elliott refererede til (22. september 1990 i Celtic Park), prøvede Celtic midtbanespiller Colquhoun at stoppe de racistiske sange, der blev sunget af Heart fans nær sidelinien.
40. Bennie, 1995, p. 203.
41. Back, Crabble og Solomos, 2001, pp. 30-1.
42. Taussig, 1992.
43. Udtrykket 'the west and the rest' (vesten og resten (af verden)) er taget fra Hall (1992).
44. Jeg takker Professor Joe Sim for at have givet mig denne information.
45. Samtale med Gerry før interview'et blev lavet. Omkring seks måneder efter dette interview, d. 8 september 1998, rapporterede *Daily Record*, at et japansk finansierings selskab, Nomura Banking International, havde afgivet et tilbud til Parkhead ledelsen om at overtage klubben. Overskriften lød: "Jap Bid for Celtic" og "The Far East End". Manfred Lurker beskyldte i det næste nummer af *NTV the Record* (the *Retard*, som der stod) for dets "tankeløse racisme i artiklen" (No. 74, p. 4-7). Hans hovedpointe var imidlertid, at 'overtagelsen' skulle starte med nogle fanbaserede procedurer, fordi fangruppen var de næststørste aktieindehavere efter Fergus McCann.

Litteratur:

- Back, L. (1996) *New Ethnicities and Urban Culture. Racism and Multiculture in Young Lives*, London: UCL Press.
- Back, L., Crabble, T. and Solomos, J. (2001) *The Changing Face of Football. Racism, Identity and Multiculture in the English Game*, Oxford: Berg.
- Benjamin, W. (1992/1973; 1955) "The Task of the Translator" in *Illuminations*, London: Fontana.
- Bennie, D. (1995) *Not Playing for Celtic. Another Paradise Lost*, Edinburgh: Mainstream.
- Bradley, J. H. (1998) "Sport and the Contestation of Cultural and Ethnic Identities in Scottish Society" in Cronin, M. and Mayall, D. (Eds.) *Sporting Nationalisms. Identity, Ethnicity, Immigration and Assimilation*, London: Frank Cass. (eds.), pp. 127-50. – (1995) *Ethnic and Religious Identity in Modern Scotland: Culture, Politics and Football*, Aldershot: Avebury.
- Cosgrove, S. (1991) *Hampden Babylon. Sex and Scandal in Scottish Football*, Edinburgh: Canongate.
- Curtis, L. (1986) *Nothing but the Same Old Story*, London: Information on Ireland.
- Curtis, L. P. Jr. (1968) *Anglo-Saxons and Celts: A Study of Anti-Irish Prejudice in Victorian England*, Bridgeport: Conference on British Studies.
- Fabian, J. (1983) *Time and the Other: How Anthropology Makes Its Object*, New York: Columbia University Press.
- Fanon, F. (1986) *Black Skin, White Masks.*, (translated by Markmann, C). L., London; Pluto Press.
- Gallagher, T. (1987) *Glasgow, The Uneasy Peace. Religious Tension in Modern Scotland, 1819-1914*, Manchester : Manchester University Press.
- Gilman, S. (1985) *Difference and Pathology. Stereotypes of Sexuality, race and Madness*, Ithaca: Cornell University Press.
- Hall, S. (1992) "The West and the Rest: Discourse and Power" in Hall and Gieben, B. (eds.) *Formation of Modernity*, Cambridge: Polity.
- Jones, S. G. (1985) *Sport, Politics and the Working Class – Organised Labour and Sport in Inter-War Britain*, Manchester: Manchester University Press.
- MacBride, E., O'Connor, M. and Sheridan, G. (1994) *An Alphabet of the Celts. A Complete Who's Who of Celtic F. C.*, Leicester: ACL & Polar Publishing.
- McDonald, K (1994) *Scottish Football Quotations*, Edinburgh: Mainstream.
- Murray, B (2000/1998) *The Old Firm in the New Age. Celtic and Rangers since the Souness Revolution*, Edinburgh: Mainstream Publishing – (1988) *Glasgow's Giants: 100 Years of the Old Firm*, Edinburgh: Mainstream Publishing – (1984) *The Old Firm. Sectarianism, Sport and Society in Scotland*, Edinburgh: John Donald.
- Taussig, M. (1992) *The Nervous System*, London: Routledge.
- Taylor, C. (1994) "The Politics of Recognition" in Goldberg, D. T. (ed.) *Multiculturalism. A Critical Reader*, Oxford: Basil Blackwell, pp. 75-106.
- Walsh, S. (1995) *Voices of the Old Firm*, Edinburgh: Mainstream.